

Ragnar S. Grude (72)

Løveveien 48 - Oslo 6

Tlf. 27 31 82

Oslo, den 5. februar 1988

Tidligere utenriksminister Braadland, - nei! ambassadør !
Halden.

Aprildagene 1940.

Før jeg kommer inn emnet 9. april 1940. og Koht, skal jeg bare med få ord presentere meg, som bl.a. Koht's nevø. Jeg mener å kjenne ham nok så godt, men jeg har selvsagt ikke fulgt etter ham i hans fotspor overalt. Det skulle nå bare mangle !

Jeg har fulgt diverse "strider" gjennom årene innen hans familie, men også sett: "De lykkelige år" (eller noe sânt). Særlig etter krigen søkte både han (KOHT, min onkel) og min tante Karen, oss jevnlig. At han søkte meg var kanskje ikke så rart, på grunn av at jeg interesserte meg for: det historiske forløp før, under og etter krigen. Dessverre kom jeg forsent på, at jeg skulle ta opp på bånd det han snakket om. Men, noe fikk jeg med, og han ga seg god tid.

Om det som hendte på Elverum gikk han nøyse inn på. Ikke minst fordi jeg gav ham motforestillinger utfra de versjoner om ett som annet som i mere enn 15 år hadde versert her i landet. Blant annet dette om kong Haakon's NEI : Han irettesatte meg fordi jeg kom med "påstander" om dette Kongens NEI. Han forklarer, som jeg skrev i artikkelen min, at det er misforståelser ute og går, og det har dannet seg myter hos det norske folk (han var historisk høytidelig!)

Jeg er ikke min onkels "advokat", og jeg kunne nok tatt med mere fra Koht's munn enn det jeg skrev. Anså det ikke nødvendig for saken : å få avlivet mytene om Kongen's NEI, og allermest "Elverumsfullmakten" som heller ikke Koht anerkjenner. Han sier jo : - no var ikkje turvande ! Jeg sverger til ^{den} sanne historie, hvordan denne enn faller ut for den enkelte - og de enkelte. Dagens aviser begynner - så smått - å inneholde protester mot gal historiefremstilling ! Se bare dagens Aftenposten ! Og alle går på herr Skodvin's historia-framstillinger, de som Koht ^{sa om} allerede i 1957, av det han hadde sett fra Skodvin's hånd : - det er ikkje historie han skriv, det er berre historier ! Eg har haft Skodvin som elev, han vert ikkje nokon historiker av format, han gir : kje tid til å vente til alt turvande materiale ligger for

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014.

Han må vente til alt vert samla, og til dei store arkiva vert opna. Det kan ta 50 år, eller deromkring. Det er reglen for historieskrivning at historikaren må vere tålmodig! Og ikkje la seg påverke av strømnings som gjeng på sympati eller antipati, som er knytta til det historiske forløp ...

Jeg kommer inn på den "medfart" han ikke minst fikk av sine egne etter krigen. Jeg påpekte at han fikk liten støtte i angrepene, fra borgerlig side især, for mangel på forsvarsmuligheter, og ett som annet vi hørte av "etterpåklokenskapen" fra våren 1945 og utover. Det er da hans halvblinde, brune øyne glimter til så jeg blir halvt redd for å ha såret ham inderlig :- Dei! (han snakket om Ap-brødrene) dei trengte til ein sydebukk !! for alt som hadde gått rangt, og da valgte de MEG og Nazistane ... Ja, så gjorde dei ... men historia vil dømme dei ein gong for misgrepa. Det var ord jeg gjemte på.

Det er sant, ^{De herr} som Braadland, skriver om forholdet: Kongen og Koht. Det var meget godt forhold mellom disse to, men på det menneskelige plan. Koht var ikke av dem som høyde seg i noe støv for en konge - eller desslike, ja, han uttalte respekt for Kongen fordi han var jordnar, hansies det på båndet :- "jeg skal si deg, at kong Haakon er en beskjeden mann"! Og Koht hadde endel kontakt med Majestet, etter at han kom hjem fra Amerika, i 1945, og de spilte endog bridge sammen.

Det er vel en sannhet med modifikasjoner at Koht og Hambro var så "fine" busser", selv før 9. april. Det var mere i mellom dem enn den politiske fargen tilsa. På Elverum var Koht ergerlig fordi Hambro blandet seg opp i Koht's gjøremål, og "fant på ting" for å gjøre seg interessant. Han forsøkte (Hambro), "å stå Kongen nærmere" enn utenriksministeren, og det trodde Koht at kong Haakon mislikte. Kongen syntes "å trives" best i lag med ham, og ikke minst "GUBBEN" (Nygaardsvold) - de gråt så godt i hop, i vår elendighet .. sa Koht.

Om avrøystinga av Hambro's forslag, så er Koht blinkende klar. Den ble avvist, dette forslaget, så det kom ikke på tale å ta avrøysting på forslaget. Det var fastlagt at denne fullmakta "var ikke turvande" i som Koht sier. Veltalenheten til Hambro ble hengende i løse luften ... Det er nok å lese f.eks. Neri Valen's utredning om denne saken. Men, det finnes nok av prov på at "Elverumsfullmakten" eksisterer ikke, selv ikke uten avstemning! Og det er ren humbug at Høyre "innkasserer" fortjenester på denne saken, på Elverum, som i Bergen, reiser bautaer Likeså at Arbeiderpartiet reiser en bauta over Nygaardsvold i Hommelvik for heroisk innsats: (Jfr. professor Ole Grimnes i verket: "Norge i Krig". Over en mann som på nippet ble stillet for Riksrett for forsømmelser av Norges forsvar m.m. Det var PARTIET som reddet ham/seg, Ap. ! Og dette forsvarer de borgerlige! Veikskap, darskap, var det.

Men, Arbeiderpartiregjeringen var ikke alene om det: å forsømme Selv vårt parti, herr Braadland, Bondepartiet, tenkte oftest mere på smøret i margarinen enn på forsvaret! Helt til kl. fem minutte på ¹⁰10 den 8. april, om kvelden, var Stortinget uvitende om hvem som ville banke på døren til Det Norske Folk! Alt dette var, selvsagt Braadland. Legger ved et bilde av Koht i Stortinget (etter smørde)

Jeg må være litt springende, for emnet i sin helhet er "så ovelig svært". Jeg vil påpeke at f.eks. mye av okkupasjonshistorien er t nå skrevet av sosialister (Skodvin var kommunist!), og betalt, i direkte (som statslønnede her og der) av Staten v/ Arbeiderpartiet, som regjerende makt, i 20 år! Enerådende sådan, og tildels godt hjulpet av borgerlige, som f.eks. Høyre, med presidenten Hambro i spissen. Han hadde jo laet en "fullmakt", som likesom ga Regjeringen Nygaardsvold ^{en søkt ved manipulering} anledning til å straffe anderledes tenkende, sette deres stemmegivningsmulighet ut av kraft for 10 år osv. Jo, et par 100000 menneskeår ble kjørt mer eller mindre ut i det dypeste mørke, og regnet som Mor Norges avskum. (Hvem var nå disse? Faktisk grunnstammen i Bondepartiet, og ikke så få fra Høyre. Da det ble et valg til nytt Storting høsten 1945 så var vi hvordan det gikk. Bondepartiet ble desimert til nesten ikke noe, og det dengang vesle Høyre, ble en skygge av seg selv på Stortinget. Hviss skyld i hovedsak var dette? Ja, Hambro hadde jo vært med å legge det vel til rette for Arbeiderpartiet. Med de borgerliges velsignelse skar de borgerlige av den gren de egentlig selv satt på! Arbeiderpartiet var mesterlige i sin strategi, og turnerte de borgerlige som de ville. Les valgresultatene i f.eks. Senterpartiet's 60-årsberetning, eller i Gyldendal's fem-bind's utgave anno 1972.

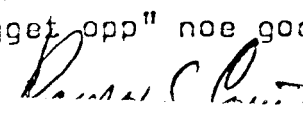
Og jeg spør herr Braadland: - når så mye "fint og bra folk" dro fra landet etter 10. juni 1940, og det ikke kom til noen avklaring over sommeren 1940, om hvem som skulle styre oss, eller landet, dersom ikke okkupasjonsmakten skulle ta fullt hand i hanke med det hele, var det så rart at noen av oss pluttet seg til Nasjonal Samling etter 25. september 1940? Det var VI som var i landet, og vi som skulle leve her! Vi måtte ty til det beste vi i "tårka" så, og det var sandelig ikke få Bondepartistorelser som gikk føre, og likesom viste veg dengangen. Jeg snakket med Jon Sundby om saken, som var en god venn av familien, og han så ikke det som noe rart at "noen forsøkte", men som forhenværende statsråd hadde han "vanskeligheter" med Quisling. Ja, jeg forstod det, og var ikke noe glad i ham jeg heller! Sant å si så var jeg ikke det. Men, som den patriot jeg mente å være, så mente jeg det var riktig å forsøke å redde hva reddes kunne m.h.t. til å rå oss noe sjølve... Og det har jeg

da Stortinget norsk Okkupasjonshistorie, 2014. Jeg skal ikke komme så mye inn på det her, men bare fortelle at jeg er en meget god venn av Erland Asdahl, som jeg i årevis har samarbeidet godt med i Senterpartisammenheng. Både i hans tid på Stortinget og i andre saker senere. Jeg har meget god kontakt med "hu Anne" og Buttedahl, ja også litt med JJJ.

inn-

Når Asdahl har kommet til det standpunkt han nå har/tatt, så er det ikke nytt, men et resultat ^{av} at han har gjennomgått en masse stoff han ikke før har vært kjent med. Han også ~~ferferdes~~ ^{er} over at "historien er skrevet så hakkende gøli somme stann", og "rettsoppgjørets" ^{em} adferdsmønster, som han etterhvert har fått mere opplysninger om enn ^{det som} til nå har vært såpass tilgjengelig. Det rører seg i hver krok, det ses i landets aviser. Den avis som er "reddest" for innslag om krigstiden, det er faktisk Nationen. Den "dro" i 1930-~~årene~~ ^{ene}, og senere ikke så få over til den "gør'ne sia", vel ikke vitende om hva som skulle komme til å skje siden. Jeg er jo aksjonær i Nationen, og kjenner jo brødrene Vårvik. Men, det hjelper jo så lite egentlig. Dagfin^{er} vel redd for å bli beskyldt for å gå "nazistenes herend". Sant å si: nazister er vi ikke! Å være nasjonalsinnede har vi lov til å være, og det var det vi var! De fleste av oss, som var oppflasket i bondelaget og i bondepartiet's ånd. Ja, Gud bedre: Vi var så nasjonale i sinn og skinn, at når noen spilte på de stroppene, etterat Koht og hele hans "klubb" hadde ført ^{fra landet}, da var vi hjemmeværende - og så de yngste - kanskje litt for lett-rødd over i det som ble bydd oss som den nasjonale rensning. Men, hvem vet hvordan det hadde gått om alle hadde sittet på gjerdet i 5 lange år? og bare lyttet til det selvslettede budskap fra London! Vel, la meg ikke ta dette opp i noen grad nå. Jeg er fullstendig klar over at jeg har beveget meg langt utover rammen av det jeg hadde tenkt i forbindelse med Braadland's innlegg, som jeg på en måte ikke er sikker på er et pro eller kontra-innlegg? Eller er det et midt-på-treet innslag? Jeg mener ikke i Nationen å være provoserende, men gjengir kort og godt hva Koht sier. Han snakker heller ikke om 10. april! men, at kong Haakon dro til Trysil om ettermiddagen den 9., og om møtet der hadde han ikke annen kunnskap enn den Hjelmtveit gav ham. Jeg skriver/siterer nå helst om begivenhetene på Elverum den 9. april, i den hensikt å avlive "myten(e)" som Koht snakker om. Og herom, og andre ting som er inntatt i "NORGE I KRIG", bind I, har cand. jur. Andr. Stangeland imøtegått professor Grimnes med hele 32 sider A-fir^eark! Og endog fått ham til å erkjenne at inntatt "Elverumsfullmakt" er gal! Les fotostatkopi ./.

Jeg må si jeg føler meg beæret over at Braadland "gav lyd". Min artikkel var egentlig to, som skulle hatt hver sine titler, og stått i Nationen ca. 15.12.87 og 3-4.1.1988. Det virket "tøvete" slik det stod der. Jeg håper jo at jeg ikke har vært til for stor plage, og selvom jeg ikke har "bygget opp" noe godt brev, ^a håndsaken bli forstått.

Hilsen (Hovedsaken: å bli forstått.)